

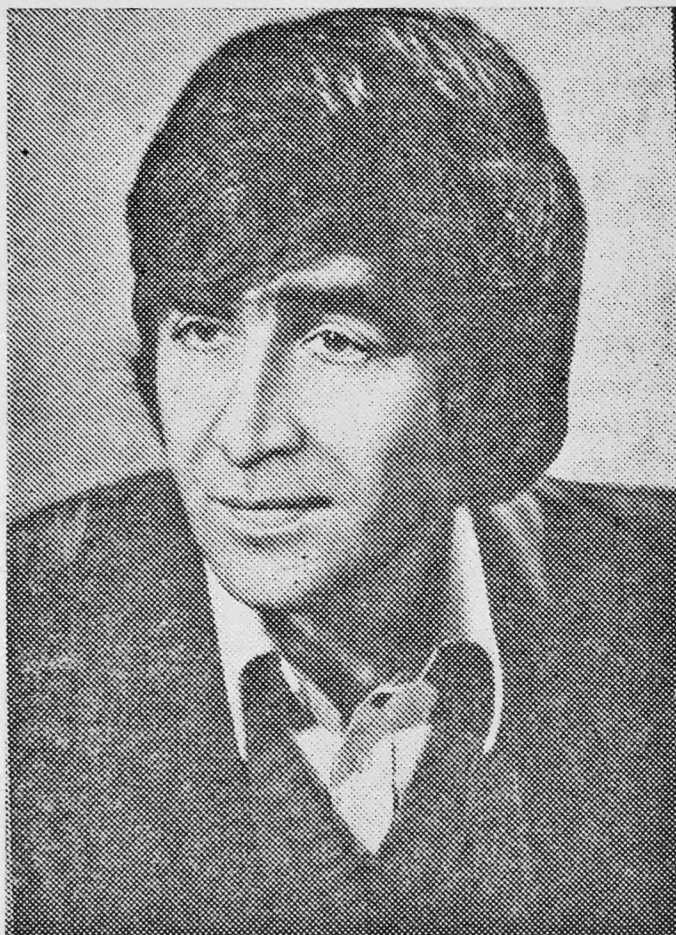
ВАГИФ ЧЭБРАЗЫЛЗАДЭ

ТЭННА УЛДУЗ
АЛТЫНДА

ЈАЗЫЧЫ

БАКЫ * 1982

ВАГИФ ЧƏБРАЈЫЛЗАДƏ

ТƏННА УЛДУЗ АЛТЫНДА

(ше'рләр)

С(Аз)2

Ч 58

Чэбрајылзадэ В.

Ч 58 „Тәнһа улдуз алтында“. Ше'рләр. Б.,
Язычы, 1982.

55 с.

Вагиф Чэбрајылзадэ сон илләрдә әдәбијата кәлән
исте'дадлы кәнчләримиздәндир. Һәјатын ишыглы-көлкә-
ли чәһәтләрини поезијанын «күзкүсүндә» әкс етдирмәјә
чанатма, инсанын мүрәккәб дахили әләмини сөзүн ишы-
ғында ашкарламаға мејл кәнч шаирин уғурлу чәһәтлә-
риндәндир.

«Тәнһа улдуз алтында» ахтарышда олан кәнч шаи-
рин охучуларла илк көрүшүдүр.

Ч 70403—97 79—82 4702060700
М—656—82

С(Аз)2

© Язычы, 1982.

ОЧАГ БАШЫНДА

БӨЈҮК ИНСАНЫН ШӘКЛИ

Н. Нәримановун хатирәсинә

Бир бөјүк дашын јанындан кечдим,
дағ-дағ бөјүдү үрәјим.

Бир бөјүк дәрјанын үстүндән кечдим,
бөјүдү үрәјим далға-далға,
бөјүдү ичимдәки фыртыналар.
Үрәјимдә бир дан јери доға-доға
бир бөјүк сәһәрин ичиндән кечдим.

Бир бөјүк инсанын
шәклини дашыдым үрәјимдә,
бөјүдү, бөјүдү үрәјим.

Бөјүк дәрјалары,
бөјүк сәһәрләри,
бөјүк инсанлары дашыдыгча
бөјүјүр инсан үрәји.

БИР КӨЈӨРЧИН ГАНАДЫ АЛТДА

*Фашизмга гаршы мүбаризэдә һәлак олмуш
коммунист шаирләрин дилиндән.*

Бу дүнјанын гүруб чағы,
гүруб чағы—гәриб чағы
һәрәси бир нишанда, бир адда,
бир бағча ушаг
кәзир бир көјөрчин ганады алтда.

Залымын әлиндә узаныр бычаг,
Узаныр, узаныр, өләнин әли,
узаныр, узаныр дүнјанын сәбри
өлсәк, ајаг үстә басдырын бизи.

Гәм, кәдәр көк атар,
 битәр, башаглар,
Тохунсан сәс верәр, сәда гопарар.
О чаным ушаглар, көзүм ушаглар
Јарпаг чијинләрдә табут апарар.

Өлсәк ајаг үстә басдырын бизи,
Бу јурдун дәрдрәри ағлана билмәз,
Нәғмәләрин гәми гурумајынча
Шаир көзләри дә бағлана билмәз.

Бир евин дәрдини шаир илһамы
нәғмә-нәғмә, сөз-сөз чаһанлашдырар,
сүркүнләр, гандааллар
гоча шаири дә чаванлашдырар.

Өлсәк ајаг үстә басдырын бизи,
бу јурдун дәрдрәри ағлана билмәз,

дүнјанын кәдәри гутармајынча
шаир көзләри дә бағлана билмәз.
Гәриб шаирләрин гәриб сөзләри
Күнләрин бир күнү дашлана биләр.
Өләндә сәнкәрдә басдырын бизи
Атла

автоматла,
сүнкүлә јан-јана басдырын бизи,
дөјүшләр тәзәдән башлана биләр.

МИН ИЛЛӘРИН УШАҒЫ

Мин илләрди бу јер үзүндә
давалар аз галыр
көз јашлары тәк

бир-бирини һағласын.
Аллаһ сахласын!
Ағлајыб гуртармамыш
көһнә даванын сојхасын,
тәзә дава кәлир.

Мин илләрди мејитләрин арасында
бир ушаг ојнајыр
ганы кәсмәјән јарасыјнан.

Үзүндә
ушагкән өләнләрин
үзүндәки ишыг...
бир аз бу дүнјанын ишығы,
бир аз о дүнјанын ишығы.

Мин илләрди дүнја өјрәшәммир
мејитләрин арасында ојнајан ушаға,
башлајырлар горха-горха

ушаға гәбир газмаға.
Нә гәдәр басдырырлар
күн ишығы тәк
јенә гәбрин үстә галыр
мин илләрин ушағы.
Јанындан
атлар, атлылар кечир,
танклар, топлар кечир.
Бу өлкә о өлкәни јыхыр,
танры гара хына јоллајыр
о өлкәдәки гызларын әлләринә.

Тәзәдән о өлкә
бу өлкәни јыхыр
хәз апарырлар,
хәзинә апарырлар
тәзә нөв сүрмә апарырлар
бу өлкәдән о өлкәдәки
көзәлләрин көзүнә,

Ушаг да
түпүрүр, түпүрүр даванын үзүнә.
Сонра бир тут ағачына
ачыр гучағыны,
тут ағачындан габаг,
тут ағачынын торпағы
јыхылыр гучағына.

Торпағын үстүндән
ағча-ағча,
гарача-гарача,
парча-парча атлар,

атлылар јыхылыр.
Голун далынча баш кәлир,
башын далынча көз кәлир,
көзүн далынча јаш кәлир.
Сыхсан өлү көзләри
өлү көздән дә јаш кәләр.

Мин илләрин давасы!
Топун түстүсү баһа,
танкын бензини баһа,
ағлајан да безиб даһа,
гуру-гуру голларына
гара-гара золаглары
бағлајан да безиб даһа!

Бирдәфәлик
баш гојуб өпдүјүнүз,
көзүнүзә тәпдијиниз
нә варса,
һамысыны дағыдын!
Дағытдығыныз нә варса,
һамысына анд ичин!

Ја да
јығын бу бичарәләри
бир чәрхин башына,
дәјирман дашы адына
чөрәк адына,
һәрләдиб, һәрләдиб өлдүрүн!

Чәрх башына кәлмәјәни
көзәл-көзәл јаланларнан
чәрләдиб, чәрләдиб өлдүрүн.
Ја бир сичана галасан,

ја бир бајгуша галасан,
мин иллэрин давасы!
Ја да мин иллэрин ушағыны
ал голларын үстә—
бәлкә бағышланасан.

ДЭНИЗ КИМИ АДАМЛАР

Бу дүнјада дәрд дә, гәм дә
көнлүмүн нәш'әсиди,
ағламалар, сызламалар
арвадын пешәсиди.

Көз јашлары дәјмәмиш
Даш үрәкләр јухалыр,
Нә дејирсән, гардашым,
севиләси адамлар,
күнү-күндән чохалыр.

Күрәјинә күрәк,
Көксүнә баш гојуласы, адамлар,
дәниз кими, көј кими
Һара кетсән
ичиндә дујуласы адамлар
күнү-күндән чохалыр.

ДАҒЛАРДАН ДА КҮЧЛҮ

Дәрјалардан да,
дағлардан да күчлү
бир шеј вар бу дүнјада,

бәлкә дә о див күчү
бир чај улдуза гарышыб
ахыб кедир суларда.

Нә вар, нә вар бу дүнјада
бир сәрчә баласынын
бир дам үстүндәки
көјүндән бөјүк?!

Дағлардан да күчлү
бир шеј вар бу дүнјада.
Бәлкә дә о див күчү
сәрчә баласынын олачаг—
бир јашыл јарпаг кими
алачаг димдијинә
бу јосунлу дәнизи.

ОНДА, ОНДА

Бир көзәл шаирин
гәфил јорулдуғу, гәфил дурдуғу.
Сәсинин ичиндә бурулдуғу
үзүндә көрүкәндә,

бир ачы, тағ атар
мәним гәлбимдә,
Онда, онда
бир сөјүд ағачы битә салонда,
һәр ачы јанында
бир тут ағачы
атлаз-атлаз јарпаг төкә.

Онда, онда
ај ишығы суларда кэзэнтэк—
бир көзэл эл кэзэ элләрим үстдә,
јарпагтэк бир овуч алныма гона.

Онда, онда—
сәсим үрәјимлә дүз кәлмәјәндә,
гәлбим истәдији сөз күлмәјәндә—
бир килас чичәји ача көнлүмдә,
Ача, башлаја сонра—
саралмаға, солмаға,
Мән дә бирдән,
бирдән баш алам гачам—
бир тәнһа дәнизә јолдаш олмаға.

КЕФЛИ ИСКӘНДЭРӘ

Бу һавалы үрәјнән,
бу һавалы башнан,
бу нә сәфәрди, гәриб бала,
бу сәфәрин хејирмиола?

Јыхыла-јыхыла
дура-дура,
өзүн-өзүнә бадалаг вура-вура
гәмин гурғушуну,
дәрдин алову
ичини говура-говура
ајагларынын алтындан
һара гачыр, һара?

бу јарысәрхош,
бу јарыајыг дүнја.
Адамлары гачды,
јапышдын ағачларындан,
ағачлары гачды,
јапышдын диварларындан,
диварлары гачды,
Јапышдын бир балача
гыз элләриндән,
бу нә сәфәрди, гәриб бала,
бу сәфәрин хејирмола?!

ӘЛИНИН ҮСТҮНДӘ «АНА» КӘЛМӘСИ

Јолда өз-өзүнә данышан адам,
данышыб өзүнә сөјдүрән адам,
әлинин үстүнә
«ана» кәлмәсини дөјдүрән адам,
сән ән инсафсызыјмышсан
јер үзүндәки бүтүн дәрдлиләрин.

Туманы он тахта арвадлар,
—Бахтын вар! Бахтын вар!—дејә-дејә
Сиз дә алдатдыныз мәни,
Мәни һеч нә,
һеч нә гуртармајачаг өлүмдән.

Евимизин диварындакы чатлар,
сизи дашыдым үрәјимдә.
Зүлүм ишләри вар бу дүнјанын,
үст-үстә дүшдү
үрәјимдәки чатларла
дивардакы чатлар.

Евимизин диварындакы чатлар!
Үзү сизэ сарыҗды
бүтүн јаздыгларымын,
Чат вермиш достлары
сыраныза дүзэ-дүзэ,
кимин кұнаһы варды
бағышладым сизэ.

АХШАМ ТРАМВАЈЫНДА

Бир хош мөвсүмүн бир хош ајында
гучағында ушаг бир көзэл ата
јухлаја-јухлаја
кедирди бир ахшам трамвајында.
Сөјкәјиб үзүнү сојуг шүшәјә
Атанын үзүнә бахырды ушаг...

О јухулу үзү көрәндән сонра
О севкили ушаг, о чичәк ушаг
Һеч заман, һеч јердә ағламајачаг,

Чох-чох узагдакы евин-ешијин,
Һәјәтин, бачанын,
итин- пишијин
сәдагәт мәләји, севки мәләји
ушағын үзүндә көрүкдү мәнә.

Дар күндә, хош күндә јарыјан мәләк,
Ата јухусуну горујан мәләк
Ушағын үзүндә көрүкдү мәнә.

Аталар јорулуб вахтсыз јатанда,
Дивансыз јатанда, тахтсыз јатанда,

Башынын үстүндә улдуз јатанда
О күлүм ушаглар,
Чичәјим ушаглар ајыг оларлар,

Еләчә, еләчә
бир гаја јанында, бир даш дибиндә
бир чичәк ајылар бир кечәјары,
бахар, бахар көрәр
гајалар јатыбды, дағлар јатыбды,
О балача чичәк
горујурмуштәк
гаја јухусуну, дағ јухусуну
јуммаз көзләрини сәһәрә кими.

БИР УШАГ ӘЛЛӘРИНӘ

Дүнја сәндән безәндә
сән дә дүнјадан бешиб
ендирсән башыны.
јорғун-арғын дизинә.
бир ушаг әлләри
тохуначаг үзүнә.
Сөјкәјәрсән башыны,
гырыш-гырыш үзүнү
гыјма-гыјма көзүнү
итдән-гуртдан,
гәмдән-дәртдән,
достдан-танышдан
дастан-дастан алын јазыны
бир ушаг әлләринә.
Нә көз јашын билинәр,
Нә алын јазын силинәр

Ендирəрсəн башыны
 бəјүк дуалар үчүн
 бу балача əллəрə.
 Бəјүк андлар ичмəјə.
 Күнаһлардан кечмəјə
 ендирəрсəн башыны
 һагг гапысын ачмаға
 ганадланар мəлəјин,
 бəлкə дə
 бағышланды күнаһын
 гəбул олду дилəјин.
 Анчаг һəлə...
 Дүнја сəндəн безəндə
 Сəн дə дүнјадан безиб
 фит чала-чала кəзиб
 ендирəрсəн башыны
 јорғун-арғын дизинə.
 бир ушаг əллəри
 тохуначаг үзүнə.
 Сəјкəјəрсəн башыны
 бир ушаг əллəринə
 сахларсан кəз јашыны
 бир ушаг əллəриндəн.

БАЛАЧА КҮНЭЛ БАХЫША

Ағ күнлəрин ичиндəн
 јеллəнди балача Күнелин əли:
 — Əми! Əми!
 Аллаһ кəмəјин олсун!
 Дөнүб мат-мат

бахдым ушағын үзүнə...
 Јенə, јенə ағ күнлəр ичиндəн
 јеллəнди балача Күнелин əли:
 — Əми! Əми!
 Күнəш кəмəјин олсун!
 Булуд кəмəјин олсун!
 Јағыш кəмəјин олсун!
 Дедим: ај сəни шejтан бала!
 Деди: Əми! Əми!
 Шejтан кəмəјин олсун!
 Инди кишисəн,
 бу дүнјада
 бир шej анлама!
 Дејирəм,
 үрəјимиз ушаг үрəји олса,
 шejтан да кəмəк олар адама.

БИР ДЭ О ДҮЗҮМДЭ, О КӨЗЭЛЛИКДЭ

Дејир, јаш артдыгча ағылланырыг,
 Севкидəн, кəдəрдəн
 севинчдəн, гəмдəн
 Кəзлəр јашардыгча ағылланырыг;
 анчаг мəн билəн
 бу дүнјада һəр шej,
 һəр шej ушаглыгдан бизə бəллиди.

Севкинин јарпағы, кəдəрин үзү,
 һəјатын јарпағы, өлүмүн дүзү,
 мүхəннəтин зүлмү, «залымын гызы» —
 һəр шej.
 һəр шej ушаглыгдан бизə бəллиди.

Дүнјанын эввәли; дүнјанын сонү,
Јердә доғуланын көјдә солдуғу,
Јаланын мин үзү,
 һәр шејин дүзү
кәлиб тәкрар-тәкрар кечәчәк кендән.

Чохдан унутдуғум бир көзәл ше'р
кәлиб тәкрар-тәкрар,
кәлиб гәриб-гәриб кечәчәк кендән,
һавасы јадыма дүшәчәк бәлкә.

Ән көзәл нәғмәни, ән көзәл ше'ри
Ушаг вахты

 бир јаз
 үзүстә дүшүб

бир гарышга јувасына демишәм.
О нәғмә тәзәдән
кәлиб гәриб-гәриб дурачаг кендә.
Нә ола,
бир дә о дүзүмдә, о көзәлликдә
тәзә бир сөз демәк гисмәтим ола...

АҒ ЈАЈЛЫГ АҒ КҮНДҮ, ОҒУЛ

*Давада накам
һәлак оланларын хатирәсинә*

— Гары нәнә, гары нәнә
Ағ јајлығын дүшдү, нәнә.
— Ағ јајлыг ағ күндү, оғул—
Гара күнүн, гара даванын
Өлүм күнүндән башлар.
— Гары нәнә, гары нәнә,

Гырмызы јајлығын дүшдү, нәнә.
— Гырмызы јајлыг тојунду, оғул
Кими чағырмысан тојуна,
Сөјкәјиб үзләрини
бир-биринин чијнинә,
ојнасынлар достлар,
Артыг һеч нә истәмәрәм.

— Гары нәнә, гары нәнә,
Гара јајлығын дүшдү, нәнә.
— Гара јајлыг өлүмдү, оғул,
Өрт үстүнә.

— Гары нәнә, гары нәнә,
Бағлама көзүмү, нәнә,
Бир дамла көзјашы инчидир мәни.
— Көзүнүн сон дамласыды, оғул,
 инчидир сәни,

О сон дамла јаш
Һәлә илләрчә сахлајачаг
көзләринин чичәјини,
Гој өртүм көзүнү, оғул.

МИХАЈЛО

Күлләләр соналајыб
 күнлә, ајла ону,
Тапдылар ахыры
 Михајлону.
Көз јашы дадындајды
 гурғушун дады,
Көз јашынын дады да
 ону јыхаммады.

Лыхылмаг нәдир?!
Бир гәриб нар ағачыҗды
Әҗилиб, әҗилиб торпаға—
Вәтән торпағындан
бир нишан кәзирди—
будагларыны гоҗмаға.

Лыхылмаг нәди?!
Лыхылмаг алнына
җазылмамышды онун,
Әҗилиб торпаға—
аддым сәсләрини динләмәк
истәҗирди—
узаглардан кәлән ордунун.

Лыхылмаг нәди?!
Узаглардан, узаглардан
узанды бирдән-бирә
ана җурдун сыра-сыра говаглары.
гаҗыдачағы ағ-ағ җоллартәк,
узанды, узанды сыра-сыра говаглар—
ана җурдун голларытәк.
... Бахды, бахды бәҗаз җоллара,
Лыхылды говагларын голларына.

ЈЕНИСЕЈ ШЕ'РЛӘРИНДӘН

1. АНА СУ

Ана җанында өлмәкди
дүнҗанын ән көзәл өлүмү.
Өлүм дә горхулу кәлмәз адама,
гара торпаглар алтына кетмәк дә
ана җанында.
Бу чаҗы көрүнчә

өлүм күнүм гәдәр
әзиз кәлди мәнә бу күн.
Һеч кими истәмирәм,
бу күн
көзүмдән ики дамла җашы
силирмиш кими
анам гапасын көзләримин ишығыны.
Дүнҗанын ән көзәл җухусуну,
бир даһа аҗылмадан,
сәнин гоҗнунда җатмағым кәлди,
Јенисеј
Ана су.

2. КӨРҮНӘК БУ ЧӘНДӘ, ИТӘК БУ ЧӘНДӘ

Итириб хан булаглар
Аслан җатышлы дағлары
кечмишләрден кәлир бу чән
өтмүшләрден, итмишләрден
кәлир бу чән
он бешимдән җүрүр бу чән.

Јаҗлығым, ипәҗим, көзүм, көҗчәҗим!
Аслан җатышында дағларын һаны?!
Бир даш алтындан
ипәҗи сүзүлән булағын һаны?!
О булаг ичиндә бир гонур даш вар
талеҗимди мәним,

биз гардаш шәклиндә доғуласыҗдыг
о булаг көзүндә доғулду анчаг,
Мән инсан көзүндә, инсан шәклиндә
о дашын гонуру о күндән бәри
гардаш рәнкитәк көзүмдә галыб.

гарышаг бу чәнә, кирәк бу чәнә
Сән бир чичәк кими,
 мән бир даш кими
елә һәрдән-һәрдән
көрүнәк бу чәндә, итәк бу чәндә.
Һәрдән-һәрдән
көрүнәк бу чәндә, итәк бу чәндә
бу јајлыг ичиндә, ипәк ичиндә.

Шаирләр гәрибди бу јер үзүндә
Күчәдә, бајырда, евдә, ешикдә
Мешәнин ичиндә, чөлүн дүзүндә,
Оғул, гыз јанында ата јанында
Гәрибик, шаирим, бу јер үзүндә.

Нара жетсәк, аҗрылыг
бир гәмли ахшамтәк
чөкәр гәлбләрә,—
Гәрибик, шаирим, гәрибик, сөзүм.
Гәрибик, шаирим, бу јер үзүндә
Одун јығмаг олмур ипимиз үстә,
Оду јығмаг олмур сөзләримиздән.

ҮЗҮМДӘКИ ИШЫГ

Р. Рөвшанә

Доғулан күнү
Һансы ишыг дүшүр адамын үзүнә,
о ишыг өләнәчән галыр үзүндә.
Мән данүзүнә җахын доғулмушам;
чыраг ишығындан,
күн ишығындан габаг
гара торпағымы да нурла долдурачаг
гәдәр
аҗ ишыгы дүшүб үзүмә.

Анамдан да габаг
 ај ишығыны көрмүшәм бу дүнјада—
 еләчә ај ишығы үзүмдә галыб.
 Нарда бир намәһрәм шеј көрсәм,
 өртәрәм үзүмдәки ај ишығыны.
 Бу дүнјаја кәлән кими
 ај ишығыјла долмушам,
 бәлкә анадан дејил,
 ај ишығындан доғулмушам?!
 Бәлкә онданды, һара кетсәм
 јахшы адамлар

ај ишығытэк галар јадымда.
Бәлкә онданды,
гочалмаз јахшы адамлар,—
ај ишығындан доғулан адамларын,
ај ишығындан долан адамларын
ағаран сачларында елә биләрәм
ај ишығы кәзир.
Ај ишығы көјүзүнүн аманатыды,
минәндә әчәл атыны
гара торпағына гајтарасыјам...

БИР ЈАРПАГ КӨЈҮЗҮ ЈАШАР

М. Светајеваја

Марина! Марина!
Бу дүнјада һамынын овчундан
торпағы дашар,
торпағы дашар—
ачыг көзләринә төкүләси,
бир овуч торпағын үстдә
бир јарпаг көјүзү јашар—
өлән күндән ичинә чәкиләси.

Марина! Марина!
Бу дүнјада торпағындан бөјүк олур
анчаг шаирләрин көјү.
О дүнја бәлкә дә
елә о дүнјады, Марина,
Бу дүнјада
севкиси көјәрди шаирләрин.
О дүнја бәлкә дә
елә о дүнјады, Марина.

Бу дүнјада
јенә торпағы ајры,
көјү бирди шаирләрин.

Сән төвбә күнүнүн ушағысан, Марина,
Бу дүнјада сон күнү
көзләриндә солан о көјүзүнү
тик көјнәјимә, Марина,
кечим-кедим
бу дүнјанын хејриндән, шәриндән,
сән төвбә күнүнүн ушағысан, Марина.

Дүнја гарышанда, гирышанда
биз бу јары ағ, јары гара дүнјанын
гара дашларыјыг, Марина.
Гара дашларыјыг күлүшән, ағлашан,
гара дашларыјыг килләшән,
торпаглашан.
Јашаран көјүн алтында,
Күлән суларын ичиндә
Төкүлән гајасы, сынан булағы,
Чүрүјән мајасы, дүшән бутасы,
Севинчи, кәдәри, дәрди, хатасы,
Гара дашыјнан да хошду бу дүнја.

ДОНУРДУ ЫАДИНИН ӘЛЛӘРИ

Сојуғу башлады
јетим бир мәмләкәтин
Кечән илин сојуғу гычында
касыб гачыб кизләнмишди
чындырынын ичиндә.

Сојуг ајы дәрисиндән дә кечирди,
касыбын чындырындан кечмәди
— Көзүмүз ајдын!

Касыб сојугдан күсүб!
Гапылылар бағлады гапысыны,
пәнчәрәлиләр пәнчәрәсини:
өзләри биләрләр—
касыб сојуғун,
сојуг касыбын.

Намы гачыб кизләнәндә
сыныг пәнчәрәләрә
тутулмуш гәзет кими
шаирләрә кәлир
дүнјанын сојуғу.

Донурду Надинин әлләри.
Гапылылар гапысыны бағламышды,
пәнчәрәлиләр пәнчәрәсини.

Бүздан, шахтадан
јоллар да галын.
Гара торпаг да галын, галын—
үстүндә нә гәбир газылар,
нә дуа охунар.

Аллаһ да бағламышды
О дүнјанын јолуну.
Бир атлы кечирди
аллаһ бағлајан јолдан,
дәрд ачан јолдан
атлынын бығлары ешмә.

Чаным атлы, көзүм атлы,
бу дүнјаны кечмәјә
ја бу аты бағышла,

аты бағышламырсан,
атын ағзындакы оду бағышла.
Оду да бағышламырсан,
кәл бу бығлары бир дә ешмә!
Донурду Надинин әлләри.
Сәсинә ат дајанды,
атын ағзындакы од дајанды.

Атлы гамчылады аты,
од чыхырды атын ағзындан.
Донурду Надинин әлләри,
гача-гача сохду әлини
атын ағзына.

Атлы гамчылады аты,
ат гача-гача
јумду ағзыны.

Донурду Надинин әлләри.
Чыхартды үрәјинин јанындан
сата билмәдији ше'рләри,
од вурду ше'рләрә
сохду әлини одун ичинә,
әли үрәјинин ичиндәјди.
Од дәјдикчә

әријир, әријирди бузлар,
ахыб кедирди
улу-улу чајлара сары.

... Ше'рин оду
ахыб иситди
чөлләри, дағлары
мәзарлары да.

Мирзә Әләкбәр
галхыб улу мәзарындан
улу бир чај гырағында
чијәринин ганыны јујурду.

СЭТТАР БЭҢЛУЛЗАДЭНИН ДЭФНИ

Көзлэри рузкарын
көзүндэјди о гочанын,
Су кими чэкилди торпаға кетди
Чох өлүм, өлүм дејирлэр,
Өлүм дејилэн шејә инанмырам мән,
Рузкарын көзүјдү
чэкиб апарды ону.
Көзэл бир алын јазысы
апарды јер үзүндән
Чох өлүм, өлүм дејирлэр
Өлсәјди:
дүнјанын бүтүн гара торпаглары
долдураммазды о гочанын
үз гырышларыны,
өлсәјди долдураммазды
дүнјанын бүтүн гара торпаглары
о гочанын үзүндәки кәдәри,
Өлсәјди инди чатдаг-чатдагды торпаглар.
Чох өлүм, өлүм дејирлэр
Елә билирлэр өлүмә кедир
Һәр торпаг алтына кедән...
Чох өлүм, өлүм дејирлэр
Рузкарын көзүјдү
чэкиб апарды ону.

Алдадаммаз гара торпаглар бизи
Нә јашылыјла, нә алыјла.
Кәдәрин ишығы
вурар, вурар үзүмүзә.
Биз јары мәләјик,
јары инсан,
јары да шејтан.

Јары рузкарыныг,
јары фәләјин,
јары да дәрдин.

Алдадаммаз гара торпаглар бизи,
Алдадаммаз.
Көтүрәммирик үзүмүздән кәдәри.
Чох өлүм, өлүм дејирлэр,
өлүм дејилэн шејә инанмырам мән

ӨМРҮМҮЗҮН О БАШЫНА

Гарыш-гарыш
һара кедир
бу јеришдә, бу дурушда
бу кедән атлы гарышга?!
Бу кедән атлы гарышга
тәзә битән отлардан уча,
Нә хәбәримиз вар
бу кедән атлы гарышга
бәлкә бу гара дашдан да гоча,
бу гара јолдан да гоча,

Бу дағларын көјү гуш гападындан,
бу торпағын үзү ат налларындан,
чичәкләрин үзү ај ишығындан,
Дојмаз көнлүм, дојмаз.
Бу кедән атлы гарышга
јоллардан дојмаз,

кәсәр-кечәр өмрүмүзү
ајлардан дојмаз, илләрдән дојмаз.
Гарыш-гарыш
һара кедир
бу атлы гарышга?!

Бу кедән атлы гарышга
 јолун бу дашындан
о дашына кедир,
өмрүн бу башындан
 о башына кедир.

ГАЛХДЫМ ТЭЗЭ АДАМ ТӘК

Алын јазысы тәк
гарышыг бир кечәдә,
дашлы-торпаглы бир күчәдә
Әјилиб торпаға,
чөкүб торпаға
галхдым тәзә адам тәк.

Гырыш-гырыш күләси,
чопур-чопур төкүләси
ағ үзүмү
сүртүб гара торпаға
галхдым тәзә адам тәк

Кими дүнјаны әјри кедәр,
Кими дүзүнә,
Киминин талеји алнына јазылар,
Кимининки үзүнә.
Гојуб алын јазымы
 гара торпаға
анд ичдим алын јазыма,
галхдым тәзә адам тәк.

Еләдән-елијә,
беләдән-белијә,
бағыра-бағыра

јүјүрә-јүјүрә
дашыјырдым чанымы,
ким билмир

Көз јашынын тамыны.
Уддум
гојдум алнымы гара торпаға
галхдым тәзә адам тәк.

Мин дәрдин бир бачысы
ағ бирчәјә
 гара күл таханыды,
Көз јашынын ән ачысы
ичәријә аханыды,
ахды
сүртдүм ағ үзүмү гара торпаға.

Бир ағрылы сөз
 дөјәчәкди мәни.
Кәдәр гум тәк
 јејәчәкди мәни,
Бу гара торпаг нијә чәкди мәни?!
Сүртдүм ағ үзүмү
 гара торпаға
Галхдым тәзә адам тәк.

УМУДУМУН ШӘҢӘРИ

Көј үзүнүн гатларыјнан,
Башынын булутларыјнан.
Бошуна умутларыјнан
Үстүмә дағлар јүјүрүр
Дағлар, јыхарам сизи!

Дағларда сулар дирилир,
Сулар жүүрүр, жүүрүр.
Бир бурулған дибиндә
Мәним һалым сорулур
Буруг-буруг кәлән чајлар!
Чајлар! Јыхарам сизи!

Тозу гарышдырыб думана,
думанындан
бир аз долуб башыма,
бир аз да күманыма.
Гыврым-гыврым кәлән јоллар
Јоллар! Јыхарам сизи!

Ахшамларын сары-сары дәнизләри
гарышыб ај ишығына,
бир даһа кери дәнмәдән
умудум долашды сиздә.
Ахшамларын сары-сары дәнизләри!
Јыхарам сизи!
Асфалтын олум,

дашын олум
Умудумун шәһәри,
баш гојум күчәнә,—
сәрхошун олум
бахым алтдан-алтдан
өтүб кечәнә.

Мәним ол! Умудумун шәһәри!
Олмасан јыхарам сәни.

БАШСЫЗ АТЛЫЛАР НАҒЫЛЫ

Чај јухары, чај ашағы
башсыз атлылары алдада-алдада

апарыр ај ишығы.
Танрынын әли чийиндә,
нә баш алыб кедирсән, диванә көнүл?!

Јерин, јурдун, сујун танымадығы
Башсыз атлылар кәзир дүнјаны,
Ајагүстә јатыр атлар
Башсыз атлыларын јухусуну,
тиканлар, коллар дидир јахасыны.

Бир будаг үстүндә
бир башсыз атлыны иткин гардаш тәк
таныды бир чүт бачы көјәрчин
— Иткин гардаш, сәни севәнләр
бир дә севмәјәчәк бу дүнјада.
— Ағ көјәрчинләр учур һавана,
гардаш,

Танрынын әли чийиндә,
Һардан баш алыб кәлирсән диванә
гардаш?

— Кәлирәм бир булаға
гара көз олмаға,
гара даш олмаға,
бир чүт ағ көјәрчинә
гардаш олмаға.

БИР ОЧАГ БАШЫНДА

Бир очаг башында јарыјухулу,
Аналар гысылыб бөјүр-бөјүрә.
Галыб балалара дүнјанын чоху,
Һәрәнин сөзүндән бир шеј ганылар.

Бири баласыны тә'рифләјәндә—
јана баха-баха сусуб галанлар
ағлајар үзүндән бир тәрәфиндә
Көјдән дилләнән јох, көјдән бахан јох,
Талејин сонунда донуб көзләри,
дуруб пәнчәрәдән көјә бахан јох,
бөјүк Көјүзүндән күсүб үзләри.
Аллаһдан да кизли
ағлыјыр бириси һеј ичин-ичин.
Ағламагдан асан дүнјада нә вар.
ағ телли, ағ үзлү аналар үчүн?!

... Белә гысылдылар бөјүр-бөјүрә.
белә гысылдылар чан баһасына.
Балалар чыхдылар, чыхыб дүшдүләр
Бу бојда дүнјанын иштаһасына.

Нәјә لازمды бу бојда дүнја,
чох да ки, очаглар һис еләјирди?
Фағыр балалара, күл балалара
бир очаг јаны да бәс еләјирди...

ГАРДАШЫМЫН ҮЗҮ КӨМӘЈИМ ОЛСУН

Диләрәм танрыдан,
гәлбә дәјмәјән,
Удузуб јорулан, удуб дојмајан,
ағлаја-ағлаја топ-топ ојнајан
Гардашымын үзү көмәјим олсун.

Нә гәдәр топ вурар дәјәр дирәјә,
Јахшылыг еләјәр—дәјәр, үрәјә.

Белә бәхти олан чәтин киријә,
О да ағламасын бәс ким ағласын?!

Дәрд кәлди, гәлбини бағламаз киши,
Јаш кәлди көзүндә сахламаз киши,
Чох наһаг дејибләр: ағламаз киши,
Киши дә инсанды, көнлү-көзү вар,

Ағла демирәм ки, һәр кәлмәбашы,
дәрд, олур сөз олур, ағрыдыр дашы,
Үзүндә хәбәрсиз говур јаш јашы,
дәрд јанын кишијсә, утанма, гардаш!

Диләрәм танрыдан,
гәлбә дәјмәјән,
удузуб јорулан, удуб дојмајан,
ағлаја-ағлаја топ-топ ојнајан
гардашымын үзү көмәјим олсун...

УНУТДУЛАР МӘНИ, УНУТДУЛАР

Көнүл бағладығым адамлар,
Сирр вериб, сиррини сахладығым
адамлар,
јаннарында ағладығым адамлар
дүнја кәлә, кедә
чыхмаз јадымдан.

Әлим әлләриндән чәкилмәмиш,
Јыхыг көнүлләр тикилмәмиш,
гонур көзләримә
гара торпаглар төкүлмәмиш
Унутдулар, мәни унутдулар.

Көрүнмәдим көзләринә,
Көрүнмәдим көзләринә,
көз көрмәди,
көнүл унутду.

Көрүнмәрәм көзүм дөрддү,
бу дүнјада јаман дөрдди
Көрүнмәзсән унударлар.

Дүшүнүрәм өз далымча,
көзүм долур.

Һамы сәни унуданда
бу јаланлы дүнјада
өлүмләр керчәк олур.

УТАНА-УТАНА КЕТДИ

1

Исмајылын хатирәсинә

Гәфләтән дәјишди вәтәнин дады,
елә јарашды ки, Исмајыл ады
гәриб бајатыја, гәриб ағыја
ағлаја-ағлаја гојду үзүнү
бир тел бајатыја, бир тел ағыја.

Ағы чәкди ону, кәтирди ону
Деди: еһеј атам, учурам инди.
һардан биләјди ки о јазыг ата
оғлу кәлән јоллар учурум иди.

Һарадан биләјди ки, о јазыг ата
бир јашыл дәниз дә атадан кизли
ачыб гучағыны.

О мәләк оғлан
енди көјдән кәлди дәнизә сары

узатды әлини јашылы дәниз
о көзәл оғлан да
утана-утана верди әлини.

—Чичәјим, јарпағым, јашылым дәниз
Бурах әлләrimi, үшүдүм, дәниз.
Сычрајыб бахарды, бахыб чыхарды
о тәрс далғаларын јалы гојмады.
сычрајыб чыхарды, галхыб чыхарды
ағырлыг ејләди—
о күн үзүндәки халы гојмады.

2

Дәнизә хош кәлән, көјә хош кәлән
ја бир улдуз ады, ја бир гыз ады
сөјләјә билсәјдик, дејә билсәјдик,
ја бир гаја ады, ја бир даш ады
ја бир балыг ады, ја бир гуш ады
бир дә көрәрдик
тәрс дәнизин дә голу бошалды.

Өзүмүз билмәдән күчәдә, евдә
Һәрдән јеришимиз, дурушумузла
нәјисә данырыг,
нәсә удуруг
бу торпаға гаршы, дәнизә гаршы
күнаһ еләјирик, бир иш тутуруг
көјләр дә һирсләнир, дағ да, дәниз дә.

Қимин күнаһыјды, о күнкү дәниз?
Ујуб гаранлыға, ујуб шејтана
кәзирди дүнјаны вахтсыз бир өлүм

дивансыз бир өлүм, тахтсыз бир өлүм.
Кимин күнаһыјды о күнкү дэниз
күнаһкар тапылмаса,
 һамымызыг күнаһкар.

Кимин күнаһыјды о күнкү дэниз
көзэл бир дүнјанын бәјаз јолу тәк
ај ишығы да гонмушду далғалара.
Бәлкә ај ишығы
 чәкиб апарды ону?!

3

— О күнү гәфлэтән ојанды дэниз,
о әсәби дэниз, о јаныг дэниз
балығы сәрхош дэниз,
 күзкүсү сыныг дэниз
бир инсан, бир чичәк апармалыјды.
Һамыдан габаг
о күн оғлан көрдү кәлән бәланы
утана-утана јенди дэнизә
гутара билмәдим о хан баланы
о вахтсыз өлүмдән гуртарды бизи.

БУ ДҮНЈАДА

Гара-гара гушлара,
јазыг-јолуг гушлара.
дәјмә, дәјмә—
хош кетмәз көј үзүнә.
Сәдәф-сәдәф, дүјмә-дүјмә
балыглара дәјмә, дәјмә—
хош кетмәз дәнизинә.

Гарғышдан, бәд сөздән,
пис үздән, пахыл көздән.
көј үзүндән, дәниздән
анам совур ушаглары,
говур, говур ушаглары

Көјләрә галхан дејиләм,
дәнизә бахан дејиләм.
ағача чыхан дејиләм—
анам горујур мәни,
говур, говур ушаглары.

Тут диби гарышгады,
ач дашыјыр тохуна.
тох дашыјыр ачына—
тапдајарсан кечәрсән
Хош кетмәз тут ағачына,
анам горујур, мәни,
говур, говур ушаглары.

Тут диби гарышгады,
өлүм һәр гарышдады,
нә биләсән ки, анам,
бу дүнјада күлән башга
ағлајанлар башгады.

Анам, мән халыг дејиләм,
дәрјада балыг дејиләм
сизләрә лајиг дејиләм—
гој ојнасын ушаглар.

СЭН МЭНИМ ӨМРҮМДЭ

БИР ГЫЗЫН ТЕЛЛЭРИ ЭСДИ ҮЗҮМӨ

Кизличә-кизличә кәлди булудлар,
Кизличә-кизличә дөндү үмидләр,
Индики булудлар беләчә кәлмир,
Индики жагышлар беләчә жагмыр.
Илләрин о башындан

бир гыз јајлыгы үстдә
бир ипәк хатирә дөндү гәлбимә,
бир гызын телләри эсди үзүмә.

Күлүм жагыш! Чичәјим жагыш!
О ипәк илләрдән,

атлаз күнләрдән,
Киләнар көјләрдән долан жагышым,
јолларда јорулуб
көзүмдә, көнлүмдә галан жагышым,
бир чинар үстүндә
гојуб кәлмишдим сәни,

чинарын алтында бир киләнар гыз.
Индики жагышлар беләчә жагмыр...
Бу киләнар жагыш

мәним гәсдимә жагыр,
О дост чинарын үстүндән жагыр,
Он илдән, беш илдән, дүнәндән јагыр,
бүтүн севкиләрин
дөнән јериндән жагыр.

Бәлкә дә, бәлкә дә
лал мәһәббәтләрин
динән јериндән жагыр.

Илләрин алтында солмаз о телләр,
Һәр булуд ләләји үмидлә кәләр,
О барлы илләрин севкиси гызлар
бир дә килә-килә гызарды бәлкә...

СЭН МЭНИМ ӨМРҮМДЭ

Сән мәним өмрүмдә
бу јаған гар кими әријәчәксән
мән дә сәнин өмрүндә еләчә, көнүл
анчаг елә билмә, елә дүшүнмә
севкиләр јох олур, севкиләр өлүр.
Һәр севкидән, сөздән.
Нәјсә көзәл бир шеј галыр дүнјада.

Әлими гојурам гаранлыға
Кечиб кетдијимиз гара күнә
гара чөрәјә анд ичирмиш кими
анд ичирәм.
кечиб кетдијимиз гаранлыға
бу дүнјада көзәл олан һәр нә вар
һамысы бизим севкимиздән кечәчәк

кечиб аґрылар бир аз јумшалачаг,
ачылар бир аз ширинләшәчәк,
өзүмүз билмәдән бизим севкимиздән
күнаһкарлар да кечиб тәмизләнәчәк,
Лал мәнәббәтләр дә кечиб
дилә кәләчәк.

Инан мәнә!
Ај ишығы ичиндән,
ајлы бир кечәдән кечирмиш кими
бизим севкимиздән
кечиб кедәчәк бүтүн севкиләр.
Сән мәним өмрүмдә
илк гар кими әријәчәксән,
мән дә сәнин өмрүндә еләчә, көнүл.

ТӘНҺА УЛДУЗ АЛТЫНДА

Бу кечә, бу кечә
бу гара оғланын, гәмли оғланын
бир кимсәјә гаршы
нә бир нифрәти вар, нә дә бир кини,
бу кечә, бу кечә
бу гәмли оғланын, гара оғланын
көнлүнү сындырмаг, гәлбини гырмаг
бир бүлбүл јувасы учуртмаг кими.

Бу кечә, бу кечә
үзү көјләрә
бу гәһәрли оғлан, бу гәмли оғлан
бир ешгли көзәлин, сирли көзәлин
пәнчәрәси алтда дајанмыш кими
дајаныб бир тәнһа улдузун алтда...

САБАҢ БӘЛКӘ ДӘ

Залым гызы!
Үзүн ај ишығыла долуб,
көзләрин көз јашыјла.
О кәлин гајанын јанында дурма!

Бәлаја дүшәрсән,
јарпаг-јарпаг ләпәләрин хышылтысыјла
о күл баланы
алдатма, кәлин гаја!
Кәлин гаја! Күлүм гаја!
Телли оғланларын сәси
кәлән јаз
бир дә јашыллатмаз сәни.

О јашыл гајыға јарашмарам,
Јанашмарам, кәлин дәниз.
Кәлин дәниз! Күлүм дәниз!
Шејтанын үзү күлүр—
суларын үзүндә.
Сачым гаранлыглардан,
үзүм, көзүм ај ишығы
бу дәгигә бир дә тәзәдән
чыхсам гаранлыглардан,
гәмли-гәмли бахсам үзүнә—
бәлкә дә
о залым гызы, әсмәр үзлү,
јалансыз да севәрди мәни.

Чәкилиб кетмәсин сачымдан
гаранлыглар,
Үзүмдән, көзүмдән ај ишығы,
сабаҗ бәлкә дә
севмәјәчәкләр мәни.

ГАР ГЫЗ—ГАРА ГЫЗ

Он илди бир гара гыз
элиндә гар топу
дајаныб илләрин о башында
вурмаг истәјир сәни,
анчаг, гыјаммыр, гыјаммыр.

Он илди бир гыз
ағаппаг гарын
ағ күнләримизтәк
дағылачағындан горха-горха,
бир ајағы үстә галхыб
еләчә горхуб галыб.

Узун бармаглары
үшүмүш олар инди.
Халылар үстдә
кәзәси ајаглары
ујумуш олар инди.

Он илди јаз-јај
әридә билмир
о гара гызы—
о гар гызы.

Он ил нәди ки...
Бир дә көрдүн
Он илин күнләри
бир гар топасынын дәнәләритәк
сачларына дағылды,
бир дә көрдүн
гар гыз кими—
о гара гыз да нағылды...

ОН ЈЕДДИСИНДӘ БИР ГЫЗ

Он једдисиндә бир гыз
јата билмәди
бир ајлы кечәни,
Сәһәриси һара кетди
ај кәлди гызын далынча,
Һара кетди?!

Һардан кәлди?!
Чашды, итирди јолу,
Көзләри ај ишығыјла долу
Гыз дөнүб һәрдән-һәрдән
аја күлүмсәјирди.

Он једдисиндә бир гыз
өз-өзүнә күлүмсәјәндә,
ја далынча ај кәзир,
ја да үзүндә,
көзүндә ај ишығы.

БАШГА ЧҮР КӘЛӘЧӘК

Бу баһар мөвсүмү
јаман дар кәлир
бир көзәл гыза—
һәр күн пәнчәрәни ачыр пајыза.
Кәнддә јазды һәлә, булагда пајыз...
Башга чүр кәләчәк,
кәлсин бу пајыз
булаг башында да дарыхыр о гыз.

Бир јува гурачаг бу кәлән пајыз
Гызлар гатарындан ајрылан дурна,

Оғланлар чыхачаг папаг алтындан
«—Ичиндә өләјдим ај гара зурна.»

Пајыз ев-ев кәзиб ширинлик пајлар,
Чичәк пајымыза, күл пајымыза.
Һәр тојдан горхујла чыхар субајлар—
«Көзәлләр азалыр кәлән пајыза»..

ФӘЛӘЈИН ДӘ ҮЗҮ КҮЛСҮН

Нәләр, нәләр севди Әһмәди?!
ајрылыглар севди Әһмәди.
Нәләр, нәләр севди Әһмәди?!
дәрд, кәдәр севди Әһмәди.
Нәләр, нәләр севди Әһмәди?!
Һамыны күлдүрән танры—
ағладыб күлдүрән танры
бахды Әһмәди көрдү,
көз верди, көнүл верди
Әһмәд гәмдән гуртулду
бир көзәлә тутулду,
ахар сујун көјчәји,
Нар күлү, нар чичәји—
бир көзәлә тутулду.
Дәррдән, гәмдән гуртулду.
Үрәјинә көз кәлди.
додағына сөз кәлди.
Үзү күлдү, көзү күлдү
кәков-кәков данышанда
сәси күлдү,
төрә-төрә јеријәндә
боју күлдү.
Әһмәдин үзү күләрмиш?!
Фәләјин дә үзү күлсүн

су төкүлсүн архына
архындан чархына
сују күлсүн.
Танры билир јер үзүндә
бир кимсәнин гәми, дәрд
Әһмәд гәдәр дејилмәди.
О көзәли севди, севди
јаддан чыхды гәми, дәрд.
Танры билир јер үзүндә
О ешгли гыз севилән тәк
бир кимсәләр севилмәди.

ТОРПАҒЫМ ДА ГЫСГАНАЧАҒ

Нејләсәм,
Һамысы бош шеј
чыхыб кетсәм, инанма
бир ил, беш ил
мин ил сонра гајыдачағам.

Нејләсәм,
Һамысы бош шеј
хәбәрин олмајачағ
сәни нечә севдијимдән.

Хәбәрин јох,
сәни елә гысганырам
јүз ил сонра
торпағым да гысганачағ
торпағыны

ҺӘР БУЛАГ, ҺӘР ДАҒ

О кимин булағыды—белә
севинә-севинә ахыб кедир?!
О кимин үрәјиди белә,
О кимин чичәјиди белә—
Севилә-севилә ачылыбды?!
О хыналы күнүн ахшамы
бир чүт элин јанында
ким јандырды о гоша шамы?

О хыналы ахшамын алтында
Кимин әлијди килас јарпағытәк
өпүб гојдун алнына.
Бир анда, бир анда
титрәди үзүндә шамын ишығы
Бөјүк көј үзүнүн улдузларытәк
титрәди парлады кирпичләрин дә.

Көзләрини јумарсан,
мин-мин элин ичиндән
таныјарсан о әлләри,
һәр булаг, һәр дағ
өз чичәјини таныјан кими.

БӨЈҮҖӘР УШАҒЫН ТАЛЕЈИ БОЈДА

Сөјкәнмисән узаг бир пәнчәрәјә
О севкили үзүн, шәкил үзүн
донуб пәнчәрәдә ај ишығы тәк
бир гәмли севкинин барышығы тәк.
Бәлкә инанмырсан олуб кечәнә,

Өмүр кәрдишинә, өлүм көчүнә?!
Күнләр көзләринин көлүндән кечиб
Көлкәси гырыш тәк дүшүб үзүнә,
әлинин, сачынын күлүндән кечиб,
күнләрин алтында
бир гәмли һүзн дә телиндән кечиб.
Бәлкә инанмырсан олуб кечәнә,
лап дүнән кәлмисән бу дүнјаја сән.
лап тәзә севмисән,
әлләрин севкинин чичәји һәлә,
илләр телләринин рәнкинә дәјиб
шухлуғуна дәјә билмәјиб һәлә.

Сөјкәнмисән узаг бир пәнчәрәјә,
бир ушаг дајаныб јағыш алтында
бир гәдим шәкилә бахырмыш кими
бахыр пәнчәрәјә, бахыр үзүнә.
О тале үзүндән күл рәнки кими
чичәк гохусу тәк кечәчәк она.
О севкили ушаг, о шәкил ушаг
инди сирр ичиндә, дајаныб дурур,
бирчә ил, бешчә ил, кечәчәк илләр
солачаг көнүлләр, долачаг көзләр,

Көјләрин алтында јаддан чыхачаг
О сәһирли үз дә, о пәнчәрә дә.
Ушаг бөјүдүкчә
о сәһирли үз дә, о пәнчәрә дә
бөјүјүб ушағын талеји бојда,
үзүнүн торпағы, көјүзү бојда,
көзүнүн кечәси, күндүзү бојда
илләрчә кәзәчәк башынын үстдә.
Сонралар һардаса о да еләчә

ја бир шәкил кими, ја бир көлкә тәк
бир көзәл ушаға көрүндү бәлкә.
Ким билир дүнјаја кәлирик бәлкә
ја бир тале кими, ја бир сирр кими
бир көзәл ушаға, бир көзәл гуша,
бир көзәл ағача
бир јол пәнчәрәдән көрүнәк кедәк.

ГАРА ЧЫРАҒЫН ИШЫҒЫ

Ејванымыздакы
гара чырағын алтында
јазмышам илк ше'рими.
Он бешимдә елә билирдим
о гара чырағын
бир кечәлик ишығы олуб кедәчәм;
ше'рләрим чыхмамыш ишыға
өлүб кедәчәм—
Көзүмдә,
Көзәлә ағ палтар јарашан тәк,
ағ кәфән јарашырды чаван шаирә.

Бир дә көрдүм
о гара чырағын ишығы
јарыб кечиб илләри,
јаныб кечиб ирәли;
Бир дә көрдүм
о гара чырағын ишығы
анамын сачларында гурујуб.
Инди билирәм, бачылы,
Мәни илк ше'римәчән

о гара чырағын ишығы горујуб.
Он сәккизимдә елә билирдим
өлүб кедәчәјәм
бир даһа севилмәдән,
Анчаг бир исти јәј күнү
јағмур кими севдиләр мәни.
Сонра билмәдим нә олду,

Нәјәтимиздәки нар ағачы
ачмадан солду....
О нар ағачы да—
бир гара чырағыды—
гызыл күлләр ачагаг;
ајрылыг да бир гара чыраг,
бир көнүл ачысы,
горхма, бачылы,
мәни јыхаммаз бу ачы.
Севкинин дәлилијиндән
чохдан, лап чохдан
горујуб мәни о нар ағачы...

Нәрә өз чырағынын гулуду, бачылы,
бир ај чырағынын,
бир күн чырағынын,
бир дә
јујат јеримдә јанасы
гара чырағын гулујам мән дә.

БИР ДӘ МИН ИЛ СОНРА ДИРИЛСӘМ

Өлсәм, бир дә мин ил сонра дирилсәм,
Бу дүнјада нәр шејин сонуну билсәм?!
Бир чөлүн дүзүндә

Гарағат колујла галсам баш-баша.
О кол да
коллуғундан чыхыб дөнсә гардаша.
Нә сорсам, нә десәм, чаваб јеринә
Тиканлы үзүнү сүртсә үзүмә,

Узаныб голларым, битиб голларым
Дөнсә бир гајығын аварларына.

Сулар голларымы јудугча јуса,
Јосун-јосун сачлар ахдыгча ахса
Бир чүт мөләк кими, бир чүт ај кими
Бир гызла бир оғлан булуддан чыхса...

Өлсәм, өлсәм,
бир дә мин ил сонра дирилсәм,
бу дүнјада һәр шејин сонуну билсәм!..

МӘН ЗАЛЫМ АДАМАМ, КАМАНЧА

Гардашым ағачлар, бачым чичәкләр,
бир дә сөз тутду сизи,
сөз тутду, севда гурутду.
үз тутуб јүјүрмәјин мәнә сары,
бағланыб көзүмүн
јаш гапаглары.

Дүнјанын бәла гапылары,
гала гапылары, даш гапылары,
јетим гапылары, бош гапылары

бағланыб көнлүмә, бағланыб,
бағланыб көзүмүн јаш гапаглары.
Мән сөз бәласыјам,
залым тифили,

сүрүшүб алнымдан танрынын әли,
даһа сән дә,
сән дә ағладаммазсан мәни,
мән залым адамам, каманча.

КИТАБЫН ИЧИНДӘКИЛӘР

БИР ОЧАГ БАШЫНДА

Бөжүк инсанын шәкли	5
Бир көжәрчин ганады алтда	6
Мин илләрин ушағы	7
Дәниз кими адамлар	10
Дағлардан да күчлү	10
Онда, онда	11
Кефли Искәндәрә	12
Әлинин үстүндә «ана» кәлмәси	13
Ахшам трамвайында	14
Бир ушаг әлләринә	15
Балача Күнел Бахыша	16
Бир дә о дүзүмдә, о көзәлликдә	17
Ағ җаҗлыг ағ күндү, оғул	18
Михајло	19
Јенисеј ше'рләриндән:	20
1) Ана су	20
2) Көрүнәк бу чәндә, итәк бу чәндә	21
Гәрибик, шаирим, гәрибик, сөзүм	22
Үзүмдәки ишыг	23
Бир җарпаг көјүзү җашар	24
Донурду һадинин әлләри	25
Сәттар Бәһлулзадәнин дәфни	28
Өмрүмүзүн о башына	29
Галхдым тәзә адам тәк	30
Умудумун шәһәри	31
Башсыз атлылар нағылы	32
Бир очаг башында	33
Гардашымын үзү көмәјим олсун	34
Унутдулар мәни, унутдулар	35
Утана-утана кетди	36
Бу дүнјада	38

СӘН МӘНИМ ӨМРҮМДӘ

Бир гызын телләри әсди үзүмә	40
Сән мәним өмрүмдә	41
Тәнһа улдуз алтында	42
Сабаһ бәлкә дә	43
Гар гыз—гара гыз	44
Он једдисиндә бир гыз	45
Башга чүр кәләчәк	45
Фәләјин дә үзү күлсүн	46
Торпағым да гысганаҗаг	47
Һәр булаг, һәр дағ	48
Бөјүҗәр ушағын тәлеји бојда	48
Гара чырағын ишығы	50
Бир дә мин ил сонра дирилсәм	51
Мән залым адамам, каманча	52

Вагиф Джебраилзаде
(*Джебраилов Вагиф Исиб оглы*)

ПОД ОДИНОКОЙ ЗВЕЗДОЙ

Стихи

(на азербайджанском языке)

Баку—1982

Издательство «Язычы» 370088.

Баку, проспект Кирова, 18.

Новая Книжная типография.
370102, Баку, ул. А. Тагизаде, 4.

Редактору *Адил Чамил*

Рэссамы *К. Гулијев*

Бәдии редактору *А. Мәммәдов*

Техники редактору *К. Бәширова*

Корректорлары *И. Әһмәдов, З. Хүсәйнова*

ИБ № 884

Жығылмаға верилмиш 25.03 1982-чи ил. Чапа им-
заланмыш 13.07 1982-чи ил. ФГ 07771. Кағыз фор-
маты 70×90¹/₃₂. Кағыз № 2. Әдәби гарнитур. Јүксәк
чап үсулу. Физики чап вәрәги 1,75. Шәрти ч. в. 2,05.
Учот нәшр. вәрәги 2,0. Сифариш № 959. Тира-
жы 7000. Гиймәти 25 гәп.

Азәрбајҹан ССР Дөвләт Нәшријјат, Полиграфија
вә Китаб Тичарәти Ишләри Комитәси. «Язычы»
Нәшријјаты, 370088. Бақы, Киров проспекти, 18.
Јени китаб мәтбәәси. 370102. Бақы, Әли Тағызаде
күчәси, 4.

Ref 173815

25 гал